

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

DOBA
TRVÁNÍ
45
min

CÍLE LEKCE

- Žáci se seznámí s různými možnostmi, jak může jednotlivec přispět ke snížení nerovnosti ve světě.

ZAŘAZENÍ LEKCE DO RVP (PRŮŘEZOVÁ TÉMATA)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

ZAŘAZENÍ DO PŘEDMĚTU

Občanská výchova/ZSV
Anglický jazyk

VĚK: 13 – 18 let
STÁT: Česká republika
JAZYK: čeština
AUTOR LEKCE: Lenka Pánková, ARPOK

VÝUKOVÉ METODY

Skupinová práce
Práce s textem, internetem
Diskuze

ZÁKLADNÍ INFORMACE K TÉMATU

- <https://getupandgoals.cz/temata/mezinarodni-nerovnost/>

OBSAHOVÁ VÝCHODISKA TÉMATU

- <https://getupandgoals.cz/vychodiska-temat/>

VÝUKOVÉ CÍLE VÝCHODISKA

- Žáci popíší některé aktivity redukující nerovnost a jejich dopad.
- Žáci rozumí tomu, že mohou sami svým chováním přispět ke globální změně k lepšímu.
- Žáci identifikují malé specifické aktivity, kterými mohou individuálně nebo kolektivně přispět.

FAIRTRADE
FOUNDATION

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

POSTUP:

Během předchozích 5 hodin jsme si povídali o tom, co je rovnost/nerovnost, v jakých oblastech se nerovnost projevuje a jak ovlivňuje životy lidí po celém světě.

Nyní se zkusíme zamyslet společně nad tím, jak nerovnost ve světě snížit. Samozřejmě nemůžeme ji vyřešit, ale určitě každý jednotlivec může udělat něco málo pro to, aby přispěl ke snížení nerovnosti na světě.

Rozdělte žáky do menších skupinek a každé skupince dejte zpracovat jedno téma (můžete vybrat jen některá z níže uvedených, případně přidat vlastní)

Ideální je, pokud mají žáci přístup k internetu.

Témata skupin jsou:

fairtrade

dobrovolné závazky

udržitelná móda

send my friend to school (pro žáky mluvící anglicky)

zero waste

školní stávky pro klima (Fridays for Future)

pokud máte další nápady, můžete nabídku rozšířit dle svého uvážení

Každá skupina dostane „balíček materiálů“ – využijte podklady v příloze, najděte další tematické informace na internetu atd.

Za pomoc internetu si skupiny žáků nastudují dané téma (20 minut) a následně jej prezentují ostatním spolužákům (formu nechte na nich) (25 minut).

Na závěr společně shrňte, jak se žáci inspirovalo v otázce „Co mohu udělat já?“ a jaké konkrétní kroky pro to od zítřka podniknou.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

A - Podpora fairtrade produktů

Fair trade je spravedlivý obchod. Lidem ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky dává možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Za svou kávu, kakao nebo banány dostávají spravedlivě zaplacené, pěstují s ohledem na životní prostředí a jejich děti mohou chodit do školy.

Principy fair trade

1. SPRAVEDLIVÁ CENA

Fairtradoví pěstitelé a řemeslníci mají jistotu, že za své produkty dostanou spravedlivou výkupní cenu. Ta pokrývá náklady na produkci a důstojný život celé rodiny.

2. ROZVOJ KOMUNIT

Certifikovaná fairtradová družstva dostávají tzv. sociální příplatek - prémii, kterou mohou investovat do vzdělávání, rozvoje infrastruktury, zdravotní péče nebo do zlepšování produkce.

3. OCHRANA PŘÍRODY

Fairtradoví pěstitelé se snaží o dlouhodobě udržitelnou produkci a nepoužívají agrochemikálie preventivně, ale jen v případě, že se potýkají se škůdci nebo nemocemi.

4. DLOUHODOBÉ OBCHODNÍ VZTAHY

Fairtradový pěstitel ví, kolik peněz a kdy dostane. Díky tomu si může dovolit plánovat budoucnost své rodiny nebo např. investovat. Často má také možnost využít předfinancování.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

5. DŮSTOJNÉ PRACOVNÍ PODMÍNKY

Zaměstnanci fairtradových podniků mají zajištěno dodržování pracovních práv: řádnou pracovní smlouvu a dobu, bezpečné pracovní podmínky nebo alespoň minimální zákonnou mzdu.

6. ROVNOPRÁVNOST

Ženy a muži mají ve fairtradových družstvech rovnocenný hlas, stejně jako migranti nebo národnostní menšiny. Fair trade posiluje postavení žen ve společnosti a jejich ekonomickou nezávislost.

7. DEMOKRACIE

Fairtradová družstva fungují na demokratickém principu: hlas každého člena má stejnou váhu. Každý může např. vznášet návrhy na využívání sociální prémie kandidovat na nebo vykonávat vedoucí funkce.

8. ZÁKAZ DĚTSKÉ PRÁCE

Dětská práce - tedy ta, která poškozuje psychický a fyzický vývoj dítěte - je v systému fair trade zakázaná. Stejně pravidlo platí i pro nucenou, otrockou práci.

Více informací k tématu najdete:

<https://www.fairtrade.cz>

<https://www.fairtrade-cesko.cz>

http://www.fairtradovamesta.cz/ft_skoly

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

B - Vlastní dobrovolné závazky pro udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj není jen záležitostí státu, ale každého z nás. Může jej prosazovat velká firma, stejně jako rodinný podnik, neziskovka nebo jakýkoli občan. A to díky dobrovolným závazkům, jejichž myšlenka je přímočaře jednoduchá.

Dobrovolné závazky podporují naplňování strategie ČR 2030, která představuje plán ČR, jak pomoci naplnit Cíle udržitelného rozvoje (www.osn.cz/hlavni-temata/sdgs). ČR 2030 je dokument, který udává směr rozvoje naší země na příští desetiletí. Jeho naplnění zvýší kvalitu života ve všech regionech a nasměruje Česko k rozvoji, který je udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce.

Více informací najdete na: <https://www.cr2030.cz>

Konkrétní dobrovolné závazky najdete na: <https://www.cr2030.cz/zavazky/prijate-zavazky/>

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

C - 10 tipů na českou udržitelnou módu

Udržitelné oblékání neboli slow-fashion je stále častěji používaným pojmem v médiích. Co to ale vlastně znamená? A lze si v Česku koupit oblečení vyrobené se skutečným respektem k přírodě i lidem?

Jistě znáte alarmující fotky a záběry z továren levných obchodních řetězců. Za nízkými cenami oblečení se většinou ukrývá otrocká práce v nelidských podmínkách. Zaměstnávány jsou zde především ženy, ale mnohdy i děti. Směny bývají dlouhé až devatenáct hodin, a to vše za mzdu zhruba šedesát korun za den. Tradičními výrobními centry oblečení jsou zejména Čína, Indie a Bangladéš, v posledních letech se ale továrny rozšiřují i na Srí Lanku či do Barmy.

Slow fashion, v doslovném překladu ‚pomalá móda‘, vhodnějším ekvivalentem pak ‚udržitelná móda‘, je aktuálním trendem, jenž reaguje na masovou nadprodukcí módního průmyslu, následnou nadspotřebu a negativní důsledky na společnost i životní prostředí s tím spojené. Stojí v opozici k takzvané ‚fast fashion‘, rychlé levné módě nízké kvality, produkované v zemích třetího světa, jejíž výroba devastuje planetu a zneužívá lidskou pracovní sílu.

Slow fashion stojí na principech udržitelnosti, zodpovědnosti, etiky, recyklace, podpory lokální tvorby, fair trade a tradičních řemeslných postupů. Vyzývá k přenastavení dosavadního přístupu k módě, upřednostňuje kvalitní nadčasové oblečení, které při správné péči vydrží několik let, před levnými oděvy z konfekčních řetězců, které vzhledem ke své nízké životnosti v konečném důsledku levné vůbec nejsou. Podstatu slow fashion ve svém výroku shrnula britská módní návrhářka a ekologická aktivista Vivienne Westwood, když prohlásila: „Kupujte méně, vybírejte dobře, užívejte dlouho.“

Termín ‚slow fashion‘ poprvé použila aktivistka a propagátorka udržitelné módy Kate Fletcher. Již v roce 2007 v časopise The Ecologist publikovala text, ve kterém upozornila na pozadí fungování rychlého módního průmyslu a zároveň nabídla alternativu – udržitelnou módu. „Slow fashion je věcí volby, informací, kulturní rozmanitosti a identity,“ říká Fletcher.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

Celosvětovým trendem se však zodpovědný přístup k módě stal až po tragické události v Bangladéši. V roce 2013 se v Dháce zřítila oděvní továrna Rana Plaza, ve které vyráběly zboží nejznámější světové značky s levnou módou. V troskách budovy zahynulo 1130 lidí a více než 2500 jich bylo zraněno. V souvislosti s pátráním po příčinách katastrofy vyšly najevo otřesné podmínky, ve kterých museli dělníci pracovat. V přímé návaznosti pak vznikla mezinárodní kampaň Fashion Revolution, která otevřela téma zodpovědného módního průmyslu na celosvětové úrovni.

V praxi lze módu, která odpovídá principům slow fashion, pořídit v butikách s autorskou tvorbou (Czech Labels & Friends, Kurator), u lokálních nezávislých designérů (JAKOBY Kristýny Javůrkové), na designových marketech a sezónních akcích (Mint Market, Sustainable Fashion Day), ale i nakupováním v second-handech či výměnou oblečení mezi přáteli nebo prostřednictvím internetových burz (Vinted.cz).

Další informace:

<https://www.cr2030.cz/magazin/kvalita-zivota/10-tipu-pro-udrzitelnou-modu/>

https://www.idnes.cz/onadnes/moda/udrzitelna-moda-kamila-boudova-slow-fashion-days.A170821_132509_modni-trendy_kace

<https://www.samosebou.cz/2016/11/11/od-hlavy-az-k-pate-trvale-udrzitelni/>

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

D -Send My Friend to School (pro žáky mluvící anglicky)

Send My Friend to School je britská koalice občanské společnosti spojující mezinárodní rozvojové nevládní organizace, odborové svazy učitelů a charitativní organizace. Sdružuje mladé lidi, politiky, učitele, občanskou společnost a sdělovací prostředky v rámci kampaní s cílem požadovat kvalitní vzdělání pro všechny děti na celém světě.

Send my friend to school je britská koalice, která je součástí mezinárodní Global Campaign for Education (<https://www.campaignforeducation.org/en/who-we-are/about-gce/>), jejímž cílem je zajistit kvalitní vzdělávání pro všechny děti, s členy ve více než 90 zemích.

Ve Velké Británii se každoročně tisíce a tisíce škol a mladých lidí účastní kampaně Send My Friend, která učí mladé lidi vytvářet pozitivní změnu.

Proč realizovat kampaň za vzdělávání

Vzdělání je mocné.

Nejen pro jednotlivé děti a jejich rodiny, ale i pro celá společenství, země a svět. Vzdělávání může poskytnout stabilitu dětem, které jsou vysídleny, otevírají se cesty z chudoby, snižují pravděpodobnost konfliktu, přispívají ke zdravé planetě a jsou nezbytné pro dlouhodobý růst. Vzdělávání je rozhodující pro dosažení cílů udržitelného rozvoje. Vyzváním světových lídrů, aby se vzdělávání stalo prioritou, se snažíme uvolnit moc vzdělání a zajistit, aby žádné dítě nezůstalo pozadu.

Mezinárodní společenství se zavázalo k zajištění inkluzivního a kvalitního vzdělávání pro všechny do roku 2030. V současné době je však 262 milionů dětí mimo školu a pro ty, kteří jsou ve škole, se mnoho z nich ve skutečnosti neučí. Situace se zvyšuje u těch skupin, které čelí zvýšeným a protínajícím se překážkám, jako jsou marginalizované skupiny, děti se zdravotním postižením, dívky a osoby žijící v konfliktních situacích.

Více informací:

<https://sendmyfriend.org/about/> (v angličtině)

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

E - Zero Waste

Jako Zero Waste označujeme etický, ekonomický, efektivní a vizionářský cíl, který směřuje lidi ke změně jejich životního stylu a postupů tak, aby napodobili udržitelné přírodní cykly, kde jsou všechny materiály a výrobky navrženy tak, aby mohly být použity znovu.

Zero Waste (nulový odpad) znamená návrh a používání výrobků a procesů takovým způsobem, aby se systematicky snižoval objem a toxicita odpadů a materiálů, šetřily a obnovovaly všechny zdroje a nedocházelo k jejich spalování či jinému úbytku.

Pokud budou dodržována pravidla Zero Waste, dojde k odstranění veškerých úniků škodlivin do půdy, vody nebo vzduchu, které by ohrožovalo zdraví planety, lidí, zvířat nebo rostlin.

Zero Waste se týká postupů nakládání s odpady a způsobů plánování, které kladou důraz na prevenci vzniku odpadů, na rozdíl od způsobu zacházení s odpady způsobem "na konci potrubí" (tedy, řešením následků a ne příčin). Jedná se o celý systémový přístup, který se zaměřuje na masivní změnu ve způsobu, jakým materiály procházejí společnostmi, což nevede k žádnému odpadu. Nulový odpad zahrnuje více než odstraňování odpadu prostřednictvím recyklace a opětovného použití, zaměřuje se též na restrukturalizaci výrobních a distribučních systémů s cílem snížit plýtvání. Filosofie nulového odpadu je spíše ideálním cílem nebo než přímo tvrdým cílem. Zero Waste poskytuje základní zásady pro neustálou práci na odstraňování odpadů.

Aktivisté, kteří prosazují život bez odpadů předpokládají, že bude potřeba prosadit regulativní opatření, která by ovlivnila chování průmyslu při navrhování výrobků, jejich obalů, výrobních procesů a výběru materiálů. Podle nich se tím také redukuje znečištění a konečně dojde i k snížení nákladů v důsledku snížené potřeby surovin.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

Zásady života bez odpadů

Autorka Bea Johnson ve své knize Domácnost bez odpadu uvádí pět kroků, kterými by se měla řídit domácnost, která chce výrazně snížit své odpady, a tedy také negativní vliv na Zemi:

Krok 1: Zamítnout (co nepotřebujeme)

Krok 2: Zredukovat (co potřebujeme a nemůžeme zamítnout)

Krok 3: Zužítkovat (co spotřebováváme a nemůžeme zamítnout nebo zredukovat)

Krok 4: Zrecyklovat (co nemůžeme zamítnout, zredukovat, nebo zužítkovat)

Krok 5: Zkompostovat (zbytek)

Další informace: <http://www.czechzerowaste.cz/o-czech-zero-waste>

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

6. lekce: CO MOHU UDĚLAT JÁ?

PŘÍLOHY:

F - Školní stávky pro klima

Školní stávky pro klima (ve světě známé také pod názvy Fridays for Future, Youth for Climate and Youth Strike 4 Climate) je rostoucí mezinárodní hnutí žáků a studentů, kteří se rozhodli místo docházky do školy účastnit demonstrací, kde žádají, aby se byly politiky učiněny různá opatření proti dalšímu globální oteplování. Publicita a široké rozšíření začalo, když Greta Thunbergová seděla během srpna 2018 před švédským parlamentem s cedulí, kde měla napsáno "Skolstrejk för klimatet" neboli "Školní stávka pro klima".

Dne 20. srpna 2018 se Greta Thunberg, žákyně deváté třídy základní školy, rozhodla, že nebude chodit do školy až do švédských všeobecných voleb, které se konaly dne 9. září 2018. Rozhodla se poté, co její rodné Švédsko v létě čelilo nebývalým vlnám horka a požárů. Chtěla po švédské vládě, aby snížila emise uhlíku, podle Pařížské dohody o změně klimatu. Seděla před švédským parlamentem každý den během školních hodin se sloganem "Školní stávka pro klima". Po volbách pokračovala v protestu každý pátek. Její páteční stávka získala celosvětovou pozornost. Do prosince 2018 proběhly školní stávky za klima minimálně ve 270 městech v různých zemích, včetně Austrálie, Belgie, Dánska, Finska, Kanady, Německa, Nizozemska, Rakouska, Spojených států či Švýcarska.

Více informací:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Školní_stávky_pro_klima

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/demonstrace-fridays-for-future-zivotni-prostredi-studentska-stavka.A190314_092705_domaci_niv

<https://a2larm.cz/2019/02/fridays-for-future-cesti-stredoskolaci-se-pridavaji-k-protestum-za-ochranu-planety/>

